

Alþingi - Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík 22. desember 2015
UST201512-006/A.B.G.
04.04

Efni: Frumvarp til laga um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur og verndun Mývatns og Laxár - 371. mál

Umhverfisstofnun vísar til erindis frá umhverfis og samgöngunefnd Alþingis dags. 1. desember 2015, þar sem óskað er eftir umsögn stofnunarinnar um frumvarp til laga sbr. þingskjal 504 - 371. mál, um breytingar á lögum um Náttúrufræðistofnun Ísland og náttúrustofur og lögum um verndun Mývatns og Laxár í Suður Þingeyjarsýslu (sameining stofnana).

Umhverfisstofnun fer með umsjón og eftirlit verndarsvæðisins við Mývatn og Laxá og er hlutverk stofnunarinnar að tryggja og viðhalda verndargildi svæðisins. Í markmiðum laganna um verndun Mývatns og Laxár kemur fram að löggin eigi að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxáarsvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum. Löggin eiga einnig að tryggja verndun líffræðilegrar fjölbreytni á vatnasviði Mývatns og Laxár.

Í frumvarpinu sem hér er til meðferðar er gert ráð fyrir því að Náttúrufræðistofnun Íslands haldi reglulega samráðsfundi, þó ekki sjaldnar en árlega, með sveitarfélögum á svæðinu og Umhverfisstofnun, þar sem farið verði yfir rannsóknir og vöktun svæðisins og rekstur náttúruvannastöðvarinnar.

Umhverfisstofnun telur mjög mikilvægt að tryggja tengsl rannsókna á verndarsvæði Mývatns og Laxár við stjórnarsýslu og þær verndarráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að viðhalda verndargildi svæðisins þannig að rannsóknir sem gerðar eru nýtist beint við þær ákvarðanir sem taka þarf til að ná markmiðum laganna. Samkvæmt lögum um verndun Mývatns og Laxár er óheimilt að valda spjöllum eða raski á lífríki nema komi til sérstakt leyfi Umhverfisstofnunar. Umhverfisstofnun fer með stjórnarsýslu og náttúruvernd á svæðinu og því mikilvægt að haft sé samstarf við stofnunina þegar kemur að ákvörðunum um rannsóknir á Mývatns og Laxáarsvæðinu.

Umhverfisstofnun bendir á í því sambandi að svæðið er á rauðum lista stofnunarinnar og er ástæða þess ástand lífríkis vatnsins, en kúluskítur er nú horfinn úr vatninu. silungastofninn er hruninn og mikil fjölgun blágrænþörunga ásamt leirlosi hafa neikvæð áhrif á vistfræði vatnsins. Meginástæður þessa ástands í vatninu er rakin til áhrifa mannsins. Það er því mjög mikilvægt fyrir Umhverfisstofnun að rannsóknum sé beint að þeim vandamálum sem koma upp í tengslum við svæðið þannig að hægt sé að nýta þær heimildir sem Umhverfisstofnun hefur þegar upp koma aðstæður sem þarf að bregðast við til að koma í veg fyrir neikvæð umhverfisáhrif innan verndarsvæðisins. Umhverfisstofnun telur því að samráðsfundir einu sinni á ári séu ekki gott tæki til að ná fram þeim umbótum sem þurfa að koma til sbr. 7. grein breytingartillögunnar.

Umhverfisstofnun leggur til að gerðar verði breytingar á frumvarpinu þannig að stofnuninni verði veitt aðkoma að ákvarðanatöku þegar kemur að rannsóknaráætlun innan verndarsvæðisins til að tryggja það að ákvarðanir séu vel undirbyggðar með rannsóknum.

Í reglugerð um rannsóknarstofnunina við Mývatn er fjallað um fagráð, en í þessari breytingu sem frumvarpið felur í sér, er ekki fjallað um aðkomu annarra fagaðila um rannsóknaráætlun fyrir svæðið. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að tryggja aðkomu allra þeirra aðila sem þekkingu hafa á svæðinu til að sú þekking sem til er nýtist inn í rannsóknir og ákvarðanir á svæðinu. Mývatn er eitt mikilvægasta votlendissvæði á Íslandi og Ísland hefur einnig skyldur gagnvart svæðinu á heimsvísu enda er svæðið Ramsarsvæði sem er skrá yfir alþjóðlega mikilvæg votlendissvæði. Svæðið er eins og áður sagði á rauðum lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem eiga í verulegri hættu að tapa verndargildi sínu. Umhverfisstofnun bendir á að í núgildandi lögum um náttúruvernd nr. 60/2013 þá segir að vöktunaráætlun fyrir friðlýst svæði skuli vera hluti stjórnunar- og verndaráætlunar viðkomandi svæðis. Náttúrufræðistofnun getur þar haft samstarf við aðra aðila um vöktun. Umhverfisstofnun telur tilvik Mývatns og Laxár skýrt dæmi þar sem fyrrgreind ákvæði nýrra náttúruverndarlaga eiga við til þess að tryggja viðeigandi verndarráðstafanir fyrir verndarsvæði Mývatns og Laxár.

Virðingarfyllst

Aðalbjörg B. Guttormsdóttir
Teymisstjóri

Agnar Bragi Bragason
Lögfræðingur

